

Liite 2 Yhteenveto annetuista lausunnoista ja mielipiteistä

Yksityishenkilöiden mielipiteissä ei esitetä nimiä eikä kiinteistörekisteritietoja (Julkisuuslaki). Saapunut aineisto on toimitettu hankevastaavalle sellaisenaan jatkotyötä varten.

Lausunnot

Fingrid Oyj

Fingridillä ei ole lausuttavaa YVA-selostuksesta. Huomiona muistutamme kuitenkin, että tässä YVA-menettelyä koskevassa lausunnossa ei oteta kantaa esitettyihin teknisiin ratkaisuihin. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää suunnittelun edetessä Fingridistä erillinen risteämälausunto. Risteämä voi olla myös esimerkiksi voimajohto, tuulivoimala, tie, alikulku, maanmuokkaustoimenpide, rakennelma tai rakennus, joka sijoittuu voimajohtoon läheisyyteen. Risteämälausunto tulee pyytää, vaikka suunnitelma olisi osoitettu kaavassa.

Haapaveden kaupunki, kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa lausuntopyyntöön

Jokilaaksojen pelastuslaitos

Pelastusviranomaisen on tutustunut aineistoon ja toteaa, ettei hankkeen YVA-selostuksesta aiemmin annettuun lausuntoon ole lisättävää. Pelastusviranomainen pyytää kuitenkin huomioimaan rakentamisen aikaisen raskaan liikenteen ja mahdolliset polttoaineiden ym. kemikaalien aiheuttamat riskit sekä metsäpalovaaran. Metsä- tai ruohikkopalovaaran aikana ja olosuhteiden kuivuuden, tuulen tms. takia muutenkin ollessa sellainen, että tulipalon vaara on ilmeinen, tulisi välttää sellaisia rakennus-, maanmuokkaus- tai muita töitä, joissa on kipinöinnin vaara.

Kärsämäen kunta, kunnanhallitus

Kärsämäen kunta toteaa lausuntonaan Piipsan tuulivoima Oy:n (Puhuri Oy:n tytäryhtiö) Haapavedellä sijaitsevan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen täydentämiseen liittyen, että toteutusvaihtoehtona 400 kV:n voimajohto Tuulikaarron tuulivoimapuistosta Piipsannevan tuulivoimapuistoon ja edelleen valtakunnanverkkoon on tarkoituksenmukainen eikä kunnalla ole siihen liittyvään YVA-selostuksen täydentämiseen huomautettavaa.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Ei uutta lausuttavaa

Luonnonvarakeskus (Luke)

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslain (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luke näkee puutteena sen, että Piipsannevan tuulivoimahankkeen ulkopuolelle sijoittuvalle voimajohtoalueelle ei ole laadittu pesimälinnustoselvitystä, eikä metsäkanalintujen soidinselvitystä. Kanalintujen soitimet saattavat häiriintyä, mikäli voimalinja rakennetaan liian lähelle soidinpaikkoja.

Hankealue ja kyseiset tuulivoimahankkeet sijaitsevat Suomenselän metsäpeuran esiintymisalueella. Rangiferusvun peurojen on todettu välttävän voimalinjoja. Erityisesti vasomisaikaan ja vasojen kanssa kulkevat vaatimet ovat herkkiä ihmishäiriölle. Välttämisen voimakuus on ollut havaittavissa 4 km etäisyydelle voimalinjoista ja teistä. Voimalinjoilla saattaa myös olla peuroille estevaikutus. Näin ollen hankkeella saattaa olla negatiivisia

vaikutuksia metsäpeuralle. Lieventämistoimenpiteenä johtoalueista voi pyrkiä rakentamaan eri lajeille houkuttelevampia habitaatteja.

Alueella ja/tai sen läheisyydessä esiintyy kaikkia neljää suurpetoamme. Suunnitelluista voimalinjavaihtoehdoista itäiset kulkevat Pulkkilan susireviirin ydinalueilla (Status: perhelauma 100% TN).

Hankealueen läheisyydessä on useita erilaisia toteutuneita ja suunniteltuja maankäyttöhankkeita. On tärkeää, että direktiivilajien asuttamilla alueilla otetaan huomioon tämä muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Tämä yhteisvaikutus tulisi ottaa huomioon erityisesti metsäpeura-alueella toimittaessa.

Uuden maastokäytävän osalta vaikutukset riistaan riippuvat näiden lajien esiintymisestä alueella. Vaikutukset voivat liittyä liikkumisen vaikeutumiseen, helpottumiseen, resurssien saatavuuteen, elinympäristön pirstaloitumiseen, reunavaikutuksiin ja erilaisen häiriön lisääntymiseen.

Rakennusvaiheen työt on syytä ajoittaa soidin- ja pesimäajan ulkopuolelle.

Lausunnon tiivistelmä

Hankealueella ja/tai sen läheisyydessä esiintyy metsäpeuraa ja kaikkia neljää suurpetoamme. On tärkeää, että otetaan huomioon myös muun maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla erityisesti suurpetojen ja metsäpeuran elinmahdollisuuksien muutoksiin. Rakennusvaiheen työt on syytä ajoittaa soidin- ja pesimäajan ulkopuolelle. Uuden maastokäytävän osalta vaikutukset riistaan riippuvat näiden lajien esiintymisestä alueella. Kanalintujen soitimet saattavat häiriintyä, mikäli voimalinja rakennetaan liian lähelle soidinpaikkoja. Lisäksi Rangifer-suvun peurojen on todettu välttävän voimalinjoja. Voimalinjoilla saattaa myös olla peuroille estevaikutus. Erityisesti vasomisaikaan ja vasojen kanssa kulkevat vaatimet ovat herkkiä ihmishäiriölle. Näin ollen hankkeella saattaa olla negatiivisia vaikutuksia metsäpeuralle, jotka tulisi ottaa huomioon.

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia, lausunto 1

YVA-selostuksen luvussa 6.8 *Muut mahdollisesti edellytettävät luvat ja päätökset* kappaleessa *Muinaismuistolain kajoamislupa* viitataan erheellisesti, että lupa tulee hakea alueelliselta ELY-keskukselta. Vuoden 2020 alusta alkaen laki on muuttunut ja kajoamislupa haetaan muinaismuistolain (295/1963) 11§ mukaan suoraan Museovirastosta.

Taulukossa 1. on esitetty vaikutustyypeittäin tarkasteltavan vaikutusalueen laajuus. Vaikutusalue tarkoittaa aluetta, jolla selvitysten tuloksena ympäristövaikutusten arvioidaan ilmenevän. Taulukossa muinaisjäännösten vaikutusalueen laajuudeksi on määriteltä rakennuspaikkakohtaisesti sähkönsiirtoreiteillä. Tämä on liian kapea vaikutusalueen tarkastelu. Sähkönsiirtoreittejä rakennettaessa joudutaan rakentamaan sähköasemia, varastoi- maan materiaaleja, kulkemaan sähkönsiirtolinjalle ja rakennuspaikoille. Nämä rakentamisen aikaiset toimenpiteet voivat aiheuttaa vaikutuksia muinaisjäännöksiin ja ne tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa ja vaikutuksia tulee huomioida laajemmin kuin rakennuspaikkakohtaisesti.

YVA-selostuksen luvussa 10 *Muinaisjäännökset* käsitellään vaikutuksia muinaisjäännöksiin. Selostuksessa on parempi käyttää termiä arkeologinen kulttuuriperintö, joka kattaa kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi sellaiset rakenteet ja paikat, joita ei lueta muinaismuistolain tarkoittamiin kiinteisiin muinaisjäännöksiin, kuten muut kulttuuriperintökohteet ja irtolöytöpaikat.

Luvussa 10.2 *Lähtötiedot ja menetelmät* kerrotaan, että kaava-alueen ulkopuoliselle voimajohtoreitille on tehty arkeologinen inventointi kesällä 2022. Selvitystä ei ole liitetty YVA-selostuksen liitteeksi eikä sitä ole toimitettu Pohjois-Pohjanmaan museoon. Museolle on toimitettu vain tarkastettujen kohteiden kuvailutiedot ja paikkatiedot rajauksineen.

Voimajohtoreitin läheisyydessä (alle 500 metriä) sijoittuvat muinaisjäännökset on esitetty taulukossa 4. Näitä kohteita on viisi: Hautaniemi 1, Noposenmäki, Naistenaho ja Telilampi pohjoinen. Kohde Piipsankallio on lisätty muinaisjäännösrekisteriin ja sen kohdetunnus on 1000046644. YVA-selostuksessa arkeologisista kohteista

tulee käyttää muinaisjäännösrekisterin mukaista nimeä ja kohteiden yhteyteen tulee liittää kohteen muinaisjäännöstunnus.

Kuvassa 37 esitetään voimajohtoa lähimmät muinaisjäännöskohteet. Kohteelta Telilampi pohjoinen puuttuu aluerajaus.

Pohjois-Pohjanmaan museo ei voi arvioida arkeologisen inventoinnin riittävyyttä hankkeelle eikä siten hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön kokonaisuudessaan ennen kuin hankkeen arkeologinen inventointiraportti on toimitettu museolle.

Arkeologiset kohteet tulee merkitä selkeästi maastoon ennen rakennustöiden aloittamista ja niiden ajaksi kuten selostuksen luvussa 10.4 selostetaan. Rajauksen tulee noudattaa muinaisjäännösalueen rajausta. Luvussa kerrotaan myös, että merkitsemisen lisäksi muinaisjäännöskohteet suojataan rakentamisen ajaksi. Museo pyytää tarkentamaan, miten kohteet käytännössä suojataan ja huomauttaa, että jos suojausta tehdään, on tärkeää, että suojaukset poistetaan rakentamisen päätyttyä.

Kohdassa 10.6 *Arvioinnin epävarmuustekijät* todetaan, että muinaisjäännösinventoinnissa maastossa on tarkistettu voimajohtolinjaukset sekä näiden lähialueiden muinaisjäännöslöydöille potentiaaliset alueet. Pohjois-Pohjanmaan museo huomauttaa, että arkeologiset inventoinnit eivät välttämättä ole täysin kattavia. Esimerkiksi ei voida sulkea kokonaan pois mahdollisuutta, etteikö esimerkiksi soissa voisi olla sellaisia rakenteita tai löytöjä, jotka kuuluvat arkeologiseen perintöön ja ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muinaisesineitä, mutta joita inventoinneissa ei ole mahdollista havaita. Tämän vuoksi on Pohjois-Pohjanmaan museo muistuttaa, että mikäli työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös tai muinaisesine, tulee työt muinaisjäännöksen kohdalla keskeyttää ja asia tulee saattaa museoviranomaisen tietoon (MLL 14§ ja 16§).

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia, lausunto 2

Suunnitellun voimajohtoreitin läheisyydessä (alle 500 metriä) sijaitsee viisi tunnettua muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kohdetta, joista kaksi sijaitsee alle 50 metrin etäisyydellä voimajohtosta (Naistenaho 1000040234 ja Telilampi pohjoinen 1000040270). Alueelle on toteutettu arkeologinen inventointi vuonna 2022 (*Piipsannevan tuulivoimahankkeen arkeologinen täydennysinventointi / Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu, J. Itäpalo*). Aluetta on inventoitu myös Piipsannevan tuulivoimapuiston arkeologisen inventoinnin yhteydessä vuonna 2018 (*Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu, J. Itäpalo ja H.-P. Schulz*).

Hankealueelta on saatu uutta aineistoa Oulun yliopiston ja Museoviraston yhteisen LIDARK-hankkeen kautta, jossa tarkasta laserkeilausaineistosta tunnistetaan automaattisen tunnistuksen kautta arkeologisia kohteita. Suunnitellulla linjalla ja sen läheisyydessä on tehty kaksi LIDARK-havaintoa inventoidulta alueelta, jotka tulee tarkastaa maastossa ennen hankkeen toteuttamista. Kohteet on viety muinaisjäännösrekisteriin mahdollisina muinaisjäännöksinä, ja ne ovat todennäköisesti tervahautoja. Kohteet ovat rekisterissä nimellä Rahikkoaro 1 (kohdetunnus 1000047223) ja Rahikkoaro 2 (kohdetunnus 1000047224).

Kohteet eivät vaikuta hankkeen toteuttamiseen, mikäli pylväiden sijoittelu pystytään suunnittelemaan niin, että kohteet jäävät pylväiden väliin ja ne huomioidaan rakentamisvaiheessa kuten muutkin muinaisjäännökset. Mikäli hanketta ei voida toteuttaa ilman, että kohteiden säilyminen vaarantuu, tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan museoon.

Kohteiden tarkastuksesta tulee tehdä raportti, joka laaditaan maastotarkastuksen tapaan Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita noudattaen. Laatuohjeet löytyvät Museoviraston verkkosivuilta: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus> Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten Pohjois-Pohjanmaan museolle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportit toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>

Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita.

YVA-selostuksen luvussa 10.6 *Arvioinnin epävarmuudet* mainitaan, että arvioinnin epävarmuustekijät liittyvät muinaismuistokohteiden rajausten tarkkuuteen ja reittien tarkkuuteen. On huomattava, että kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet eivät välttämättä ole inventoinnista huolimatta tiedossa: inventoinnissa on voinut jäädä havaitsematta kohteita, sillä kaikilla arkeologisilla kohteilla ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita, ja linjoja on inventoitu ainoastaan potentiaalisilta kohdilta. Esimerkiksi ei voida sulkea kokonaan pois mahdollisuutta, etteikö esimerkiksi soissa voisi olla sellaisia rakenteita tai löytöjä, jotka kuuluvat arkeologiseen perintöön ja ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muinaisesineitä, mutta joita inventoinneissa ei ole mahdollista havaita. Tämän vuoksi on Pohjois-Pohjanmaan museo muistuttaa, että mikäli työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös tai muinaisesine, tulee työt muinaisjäännöksen kohdalla keskeyttää ja asia tulee saattaa museoviranomaisen tietoon (MLL 14§ ja 16§).

Mikäli voimajohtoreitti olennaisesti muuttuu jatkosuunnittelun aikana, tulee silloin olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan museoon.

Suomen Erillisverkot Oy, Verkko-operaattoripalvelut

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut toimintaan.

Suomen metsäkeskus

Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinoihin

Metsäkeskus pitää hyvänä, että Tuulikaarron ja Piipsannevan tuulivoimapuistojen sähkönsiirto on suunniteltu uudelleen. Riittävän sähkönsiirtokapasiteetin toteuttaminen aiempaa pienemmällä rakentamisalalla on myönteistä.

Selostuksessa todetaan kohdassa 20.3.1 Maankäyttö, että toteutuessaan tuulivoimahankkeet ja niihin liittyvät tuulivoimaloiden rakenteet sekä sähkönsiirtoyhteydet aiheuttavat metsätalouskäytöstä menetettävän metsätaloukseen määrää sekä paikoittain viljelyalueiden pirstoutumista.

Paikallisesti hankkeella on arvioitu voivan olla merkittävä vaikutus kiinteistöjen pirstoutumisen ja edelleen elinkeinoille, mainittu erityisesti maatalous. Kokonaisuuden kannalta vaikutusten kuitenkin arvioidaan jäävän vähäiseksi suhteutettuna tuulivoimapuistojen maa-alaan.

Metsäkeskus toteaa, että lopullisen linjauksen sekä pylväspaikkojen sijoittelun avulla metsäpinta-alan vähenystä tulee välttää edelleen. Elinkeinovaikutusten lisäksi pinta-alan väheneminen on osa metsäkatoa, jonka korvaamiseksi tarvitaan toimenpiteitä.

Pintavedet

Kohdassa 11.4.2 Vaikutukset pintavesiin todetaan, että kaivutyöstä johtuva haitta on vähäinen ja ehkäistävissä rakentamisvaiheen toimenpiteillä.

Metsäkeskus esittää, että johdettaessa vesiä metsätalouden tarpeisiin suunniteltuun ojaverkkoon, olemassa olevien vesiensuojelurakenteiden riittävyys arvioidaan ja hankkeen puolelta täydennetään vastaamaan kasvavaa kuormitusta.

Metsäkeskus on tuottanut metsätalouden vesiensuojelutoimenpiteiden suunnittelun tueksi avoimesti käytettäviä paikkatietoaineistoja, joiden käyttöä edellä mainittuihin tarkasteluihin on myös mahdollista kokeilla. <https://www.metsakeskus.fi/fi/avoim-metsa-ja-luontotieto/luontotietoaineistot/vesiensuojelu>

Metsä- ja luontotieto

Selostuksessa on hyödynnetty metsäkeskuksen hallinnoimaa avointa metsä- ja luontotietoa mm. tietoa metsälain määrittelemien erityisen arvokkaista elinympäristöistä. Tietoa hyödynnettäessä on syytä tiedostaa, että Metsäkeskus päivittää avoimessa metsä- ja luontotiedossa esitettäviä metsälain 10§ -kohteita ja muuta luontotietoa jatkuvasti. Metsälain 10§ -kohteiden osalta niiden rajaukset ovat voineet muuttua metsälain ja sen soveltamisohjeiden muuttuessa.

Avoin metsä- ja luontotieto löytyy osoitteesta:
<https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto>

Kaavoitus ja metsälain toimeenpano

Hankkeeseen jatkossa liittyvän kaavoituksen osalta Metsäkeskus muistuttaa, että Metsälaki (1093/1996) asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Metsälain mukaan alueella tehtävistä hakkuista on tehtävä metsänkäyttöilmoitus.

Metsälakia sovelletaan vain yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan myös luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä.

Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki).

Metsälain 10§ kohteet tulee huomioida arvioinnin ja kaavan tausta-aineistoina maankäyttöä suunniteltaessa (esimerkiksi kaavaselostuksen liitekarttana), mutta niitä ei tarvitse/tule esittää erillisinä merkintöinä kaavassa, koska eliölajien esiintymis- ja elinalueet muuttuvat ajassa ja kaavakartalle merkittynä tieto ei näin ollen ole ajantasaista.

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole huomauttamista tuulipuiston sähkönsiirtoa koskevaan Piipsanneva-Tuulikaarto 400 kV voimalinjareittiin.

Väylävirasto

Väylävirasto tuo esille, että suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, ettei liikenneturvallisuuden kannalta tärkeille kohdille tule näkemäesteitä.

Voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, sillä suuret rakenteiden osat voivat esimerkiksi haitata näkymiä. Mikäli johdon rakentamista tai esim. siihen liittyviä kuljetuksia varten tarvitaan joitakin erityisjärjestelyjä, kuten liittymien avartamista tai näkemäalueiden laajentamista, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väli aikaista siirtoa.

Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden

sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavan

Pohjois-Pohjanmaalla on voimassa neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. YVA-selostusraporttia on syytä päivittää ajantasaisella tiedolla lainvoimaisista maakuntakaavoista.

Kolmannessa vaihemaakuntakaavassa Piipsannevan tuulivoimapuiston alue on osoitettu tuulivoimaloiden alueena tv-1 374, Piipsanneva. Piipsannevan tuulivoimapuiston länsipuolelle maakuntakaavaan on osoitettu myös pääsähköjohto ja uusi pääsähköjohto -merkinnät. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää tuulivoimarakentamista. Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisissa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa on määritelty, että maakunnassa seudullisesti merkittäviä tuulivoimapuistoja ovat 10 tai useamman voimalan tuulivoima-alueet.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa valmistui ennen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaihetta useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhajausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat vaihemaakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhajausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisaineisto (kaavaluonnos) on ollut nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen järjestetään vuonna 2024 ja tavoitteena on saada vaihemaakuntakaava hyväksymiskäsittelyyn kesään 2024 mennessä.

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Tuulikaarron tuulivoimapuiston hankealue on tunnistettu tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Tuulikaarron alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue (tv-1 398, Tuulikaarto). Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa Metsälinjan varteen on osoitettu uusi sähköasema, Pihtineva ja ohjeellinen 400 kV pääsähköjohto Tuulikaarron tuulivoimapuiston hankealueelta Piipsannevan tuulivoimapuiston kautta Pihtinevan sähköasemalle.

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut maakotkaselvitys ja käynnissä on maisemaselvitys, jotka tukevat myös maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointia.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä asiana, että Piipsannevan ja Tuulikaarron tuulivoimapuistojen sähkönsiirtoreittiä on suunniteltu yhtenä kokonaisuutena ja selostusraportin mukaan yhdessä voimajohtoalueen maanomistajien kanssa. Piipsannevan tuulivoimapuiston YVA-selostusvaiheen jälkeen uudelleen linjattu reitti sijoittuu kauemmaksi taajama-asutuksesta ja arvokkaista maisema-alueista vähentäen haitallisia vaikutuksia. Yksi voimajohto kahden erillisen voimajohtoon sijaan vähentää myös metsä- ja peltoalueiden pirstoutumista sekä kaventaa myös Piipsannevan tuulivoimapuiston osayleiskaava-alueen ulkopuolelle sijoitettavaa johtokäytävää. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että ”lähellä sijaitsevien tuulivoima-alueiden liittäminen

sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”. Samoin aurinkovoimaa koskien on annettu uusi yleismääräys: ”Seudullisesti merkittäviä aurinkovoimaloita ja aurinkovoimapuistoja suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sähkönsiirtoon. Lähekkäin sijoittuvien voimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä yhteiseen johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa.”

Haapaveden kaupunki, Ympäristöpalvelut Helmi

Sähkönsiirron johtoaukea vaikuttaa paikallisesti näkyviin. Johtoaukealta poistetaan puusto pysyvästi ja johtoaukean maankäyttöä rajoitetaan. Tosin YVA-selostuksen täydennyksen mukaan voimajohtoreitti kulkee metsätalousalueilla ja metsäalueen ja peltoalueen välimaastossa sekä entisillä turvetuotantoalueilla, jolloin voimajohton näkyvyys on suurinta aivan johtoaukean välittömässä läheisyydessä ja heikkenee kauemmas mentäessä. Asuinkäytössä olevia rakennuksia ei ole alle kilometrin etäisyydellä.

Voimajohtoreitin rakentaminen aiheuttaa liikennettä alueelle ja rakentaminen ajoittuu muutaman kuukauden ajalle. Alueelle tuodaan voimajohtoaineksia, betonia, maata ja muuta rakentamisessa tarvittavaa tavaraa. Voimajohtoreitin rakentaminen etenee kuitenkin koko ajan, jolloin mahdolliset melu- tai muut haitat eivät ole kauan aikaa paikallisia. Melua syntyy pääasiassa vain rakentamisen aikana, joskin sekään ei ylitä lakisääteisiä arvoja. Rakentamisen jälkeen voimajohtoreitin ympäristö- ja terveyshaittoja voidaan pitää vähäisinä lukuun ottamatta näkymähaittaa, joka on pysyvä.

Lausunnonantajan käsityksen mukaan YVA-selostuksen täydennyksessä esitettyjen tietojen valossa voimajohtoreitin rakentamisen ja käytön aikaiset ympäristö- ja terveyshaitat ovat vähäiset.

Mielipiteet

Mielipide

Muistutamme että suunniteltaessa ja päätettäessä voimajohtolinjan pylväiden lopullista ja tarkkaa sijoituspaikkaa, tulee maanomistaja ottaa suunnitteluun mukaan ja kuulla hänen mielipidettään. Käyttöoikeussopimus Puhurin kanssa on tehty, ja sitä tehtäessä oli puhetta, että lopulliset paikat katsotaan maanomistajan kanssa tarkasti ja pieniä siirtoja pylväiden sijoittelussa voidaan vielä tehdä. Pylväiden sijainnilla on suuri merkitys linjan ympäristössä tapahtuvalle maanviljelylle. Hyvällä yhteistyössä maanomistajan kanssa tapahtuvalla, pylväiden paikan suunnittelulla, pylväiden sijainnista saadaan maanviljelyn kannalta mahdollisimman vähän haittaava. Tässä maanomistajan vaatimuksessa ei ole linjan rakentajan kannalta isosta kyse, mutta haitat maanviljelyn kannalta pienenee merkittävästi. Maanviljely elinkeinona toimii vahvasti hankealueella ja se tulee ottaa huomioon ympäristövaikutuksissa. Maanomistajina olemme itse pyrkineet hyvään yhteistyöhön ja joustavuuteen hankkeen etenemisessä. Olemme huomanneet, että pylväiden paikkoja on nyt merkitty maastoon ja maaperätutkimuksia on tehty maillamme, mutta maanomistajaan ei ole oltu yhteydessä. Olemme ottaneet itse yhteyttä linjasuunnitteluun asiallisesti sähköpostitse, puhelimitse ja tekstiviestillä, mutta näihin yhteydenottopyyntöihin ei vastattu. Julkisuudessa Puhuri on korostanut hyvää yhteistyötä maanomistajien kanssa.

Mielipide

Asianosaisaseman kuvaus

Annan mielipiteeni asianosaisena metsätilan xxx osaomistajana. Arviointiselostuksessa (jäljenpänä "selostus") kuvattu sähkölinja kulkee suunnitelmassa metsätilan läpi.

Mielipiteen tarkoitus

Mielipiteeni koskee yleisellä tasolla suunniteltujen sähkövoimalinjojen kulkua suunnitellulta Naistenrämeeen muuntoasemalta Piipsannevalta koillisen ja idän suuntaan Tuulikaarron alueelle. Erityisesti mielipiteeni koskee suunnitellun sähkölinjan kulkua kiinteistön xxxx läpi. Ympäristövaikutuksena arvioin vaikutusta metsätalouteen.

Arviointiselostuksessa kuvattu maanomistajien kuuleminen

Selostuksessa kuvataan sivuilla vii, xii, 2, 6, 10, 35 ja 101, että voimajohtoreittiä on suunniteltu yhdessä alueen maanomistajien kanssa.

Asianosaisena maanomistajana totean, että minuun ei ole oltu yhteydessä suunnitelmasta, että sähkölinja Nais-tenrämeeltä koilliseen päin kulkee omistamani metsätilan läpi. Kun tarkasteltavana oleva ympäristövaikutusten arviointi on julkaistu, on se ensimmäinen kerta, kun saan sähköverkkosuunnitelmasta tältä osin tietoa. Tämä mielipide on ensimmäinen kerta, kun voin ottaa asiaan kantaa. Sähkösiirtoreitti on tätä ennen esitetty vain Nais-tenrämeeltä (ns. altaan kulmalta) länteen päin.

Selostusta suunniteltaessa on ollut mukana maanomistajien ohjausryhmä, johon en kuulu. Ohjausryhmä ei ole ollut yhteydessä suunnitelmasta hankkeen aikana.

Olen ollut sähköpostitse 6.2.2023 yhteydessä hanketta varten olevaan Puhuri oy:n yhteyshenkilöön ja tiedustellut lyhyesti, kuinka maanomistajia on kuultu. En ole saanut tiedusteluuni vastausta.

Vaikka suunnitelma koskettaa sähkölinjan osalta suoraan omistamaani kiinteistöä, yleistä vuorovaikutusta linjausten suunnittelussa ennen suunnitelman julkaisua ei ole ollut (Laki ympäristövaikutusten arvioinnista 2 § 1 mom 7-kohta).

Näkemykseni on, että selostuksessa annettu kuvaus maanomistajien kuulemisesta on virheellinen.

Eriyisen tarpeellista kuuleminen olisi ollut sen vuoksi, että selostuksessa kuvatulla tavalla (s. 6) yleiskaavassa voimajohdot on esitetty ohjeellisina, joten selostuksen mukaan yleiskaavaa ei ole tarpeen nyt muuttaa. Asianosaisella ei ole enää keinoa vaikuttaa linjaukseen.

Vaikutusten arviointi metsätalouteen

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (5.5.2017/252) edellyttää, että ympäristövaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon vaikutus luonnonvarojen hyödyntämiseen (2 § 1 mom 1d-kohta).

Selostuksessa kuvataan, että voimalinjoilla on vaikutuksia metsätalouskäyttöön (s. viii) rajoittamalla puuston korkeutta. Vaikutus arvioidaan pitkäkestoiseksi. Selostuksen mukaan voimalinja suunnitellaan pelto- ja metsäalueen rajapintaan. Johtoaukea poistuu tavanomaisesta metsätalouskäytöstä (s. 33).

Selostuksessa kuvataan vaikutuksia elinkeinoin ja luonnonvarojen hyödyntämiseen (s. xi). Sen mukaan metsätalous on alueen merkittäviä elinkeinoja. Kappaleessa kuitenkin ohitetaan johtoreittien vaikutus metsätalouden harjoittajiin. Näin siitä huolimatta, että alue on selostuksen mukaan suurelta osin metsätalousaluetta (s. xii, 9, 31).

Selostuksen mukaan voimalinjoille on pyritty löytämään reittilinjaus, josta olisi mahdollisimman vähän haittaa peltoviljelylle, metsätaloudelle ja lähialueen asutukselle (s. 10). Tämä pitää paikkansa asutuksen ja viljelyn osalta. Metsätalouden osalta näkemyksen voi kiistää.

Varsinainen arviointi metsätalouteen kuvataan kohdassa 8.4.4. (s. 33-34). Sen mukaan vaikutukset ovat seuraavat:

- metsäala raivataan johtoaukean vaatiman tilan verran
- johtoaukean ulkopuolella rajoitetaan puuston korkeutta
- voimajohto sijoittuu koko matkaltaan uuteen maastokäytävään
- linja pirstoo metsäkiinteistöjä (selostuksen mukaan osa reitistä on voitu suunnitella kiinteistörajoille tai metsäautoteiden varrelle)
- metsätalouskäytöstä poistuu 69,3 ha metsää, minkä lisäksi suojavyöhyke rajoittaa metsänhoitoa 33 ha:lla
- mahdollisen voimajohdon poistamisen jälkeen palautuminen alkutilaan kestää mahdollisesti vuosikymmeniä

Luontoarvojen osalta voidaan mainita tähän muistutukseen liittyen lisäksi, että

- suunniteltu voimalinja ylittää Ristisenojan kaksi kertaa (s. 53) ja poistaa suojavyöhykkeen maastokäytävän osalta
- suunniteltu voimalinja ylittää nelostien kaksi kertaa, molemmat linjat yhden kerran (s. 38)
- Tervahauta Tellilampi pohjoinen jää käytännössä suunnitellun voimalinjan maastokäytävän alle. Etäisyys voimalinjasta 10 m (s. 46-47).

Vaikutus metsäkiinteistöön xxx

Suunniteltu voimalinja kulkee suunnitellulta Naistenrämeeltä koilliseen Ristisenojan yli kiinteistön xx yli. Metsätilaa voi luonnehtia seuraavasti:

- Tilaa rajaa etelässä Ristisenoja, joka vaikuttaa jo sellaisenaan vastuulliseen metsätaloustalouteen, kun riittävistä suojavyöhykkeistä on hyvä huolehtia.
- Tilan läpi kulkee jo Fingridin voimalinja. (Tuulikaarron [molemmat] voimajohtoreitit risteävät Fingridin Petäjavesi-Nuojua 220 kV voimajohdon kanssa, s. 15). Fingridin suunnitelmana on vahvistaa linjaa ja leventää sitä vielä 4 m nykyisestä,
- Tilalla on muinaisjäännöksenä Tellilammen tervahauta, joka on aivan suunnitellulla johtolinjauksella

Suunniteltu johtolinja kulkisi tilan läpi lounas-koillinen suunnassa. Se pirstoisi metsätilan edelleen vielä kahteen osaan. Mikäli linja toteutetaan suunnitellusti, tila jakautuu kahden johtolinjan johdosta kolmeen alueeseen. Lisäksi sitä rajaa koko matkalta Ristisenoja. Edelleen, vanha tervahauta vaatii oman huomionsa. Vaikka mikään näistä asioista ei yksinään ehkä ole merkittävä haitta metsätaloustalouteen, muodostuu kokonaisuus yhden tilan osalta kohtuuttomaksi.

Fingridin maastokäytävän ala on noin 2,2 ha. Suunnitellun Piipsan tuulivoiman maastokäytävän ala noin 1,3 ha. Ristisenojan vartta on noin 1.000 m, jolloin 10 m suojavyöhykkeellä rajoitettua metsänhoitoalaa on noin 1 ha.

Yhteys Fingridin voimalinjahankkeeseen

Fingridillä on menossa kyseisen kiinteistön läpi kulkevan voimajohdon vahvistamisen YVA-suunnittelu. Suunnittelu on nimeltään "Fingrid Oyj, Metsälinjan vahvistaminen välillä Vaala Nuujuankangas – Laukaa Vihtavuori, 400+110 kV voimajohtohanke"

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on nähtävillä 8.3.2023 saakka Keski-Suomen ELY:n sivuilla. Arviointiohjelmasta on ollut yleisötilaisuus 15.2.2023. Tarkoituksena on rakentaa nykyisen 220 kV -linjan tilalle 400 + 110 kV linja. Vaadittava maastokäytävä levenee 58 metrillä 62 metriin.

Arviointiohjelman yleisötilaisuudessa Fingridin edustaja ilmoitti, että

- arviointivaiheessa Fingrid on yhteydessä jokaiseen maanomistajaan,
- voimajohtolinjan lunastusmenettelyssä se pyrkii maanomistajien kanssa sopimusmenettelyyn, ja
- sopimusmenettelyssä korvauksena maankäytön menetyksestä maksetaan ylimääräinen korvaus lunastustoimikunnan päättämän korvauksen lisäksi.

Näkökohtia ympäristövaikutusten arviointiselostukseen

Arviointiosuudessa on vain yksi toteutusvaihtoehto ja 0-vaihtoehto. Tämä tarkoittaa, että sähköjohtolinjauksille Piipsan- nevalta Tuulikaarron alueelle ei ole selvitetty vaihtoehtoja, jotka olisivat metsätaloudelle vähemmän haitallisia.

Selvityksen mukaan johdotusalueelle jää merkittävä määrä talousmetsää ottaen huomioon tuulivoimaloiden vaatiman alueen. Tämän vuoksi ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi pitänyt tehdä vaihtoehtoinen suunnitelma sille, kuinka sähkölinjakäytävien pituus ja vaikutus metsätalouteen voitaisiin minimoida. Sellaista ei ole tehty.

Selvityksessä kohdassa 1.3 (s. 2) mainitaan pyrkiminen ilmastopoliittisiin tavoitteisiin. Tuulivoima hankkeena on epäilemättä sen mukainen. Sen sijaan hankkeessa ei ole otettu huomioon sitä, että johtokäytävät alentavat puuston hiiltä sitovaa vaikutusta. Siinä tarkoituksessa johtokäytävät olisi voitu suunnitella siten, että puuston pienenemä ja niiden pituus pysyy mahdollisimman vähäisenä. Tulevaisuudessa metsänomistaja voi joutua henkilökohtaisesti laskemaan oman kiinteistönsä hiilinieluvaiikutusta mm. suhteessa omien metsäkiinteistöjensä hakkuisiin. Johtokäytävät ovat tässä kohtaa haitta.

Suunnitelmassa kerrotaan, että johdotus on pyritty linjaamaan metsäautoteille ja kiinteistöjen rajolinjojen mukaisesti. Kuitenkin, nopeastikin arvioiden voidaan pohtia vaihtoehtoja, joissa Piipsannevalta itään päin, Naistenrämeeen muuntoasemalta lähtien

- kuljetaan kahden johtolinjan sijaan merkittävästi pitempi matka yhtä linjaa pitkin
- Linjat noudattavat nykyistä paremmin olemassa olevia kiinteistöjen rajoja tai metsäautoteitä.
- sekä Ristisenoja että nelostie tarvitsee ylittää vain kerran
- Fingridin linja tarvitsee alittaa vain kerran

Kiinteistörajoja ja metsäautoteitä käytetään parhaiten hyväksi Naposenmäen pohjoispuolella. Sen sijaan esimerkiksi pohjoispuolisessa reitissä ns. Hautakankaan metsäautotien tielinjauksen hyödyntäminen Ristisenojan pohjoispuolella vähentäisi merkittävästi uuden täysilevyisen linjan tekemisen tarvetta. Pohjoisessa Reitissä ei myöskään hyödynnetä kiinteistörajoja, vaikka se olisi mahdollista Hautakankaalta Sängenahoon päin. Kiinteistörajan hyödyntäminen jakaisi metsänomistajille tulevaa haittaa. Lisäksi rajoilla usein on jo jonkinlainen linja tai oja.

Eriytyinen mahdollisuus liittyy siihen, että Naistenrämeeä ns. Altaan kautta koilliseen, Koukkeroon päin ja Koukkeroon saakka, pääsee nykyistä Fingridin linjaa pitkin tai sitä sivuten. Tämän voisi olettaa pienentävän merkittävästi tarvittavaa uutta maastokäytävää, koska kaksi linjaa kulkenee pienemmällä maastokäytävällä rinnakkain kuin kaksi linjaa erikseen. Koska Fingrid on suunnittelemassa muutosta omaan linjaansa juuri parhaillaan, olisi oletettavaa, että hankkeitten tarpeita voi yhdistää samaan maastokäytävään.

Näkemykseni mukaan johtolinjaus olisi voitu suunnitella metsätaloudelle merkittävästi pienempiä haittoja tuoden, mikäli

- linja kulkisi yhtenä linjana nelostien yli, jolloin maastokäytävän määrä pienenis
- linja ylittäisi Ristisenojan vain kerran
- linja ylittäisi nelostien vain kerran
- nykyiset metsäautotiet ja kiinteistörajat otettaisiin nykyistä paremmin huomioon
- Fingridin linjan maastokäytävää käytettäisiin suunnittelussa apuna.

Eriytisesti tilan Ristinen osalta tulisi ehdottomasti välttää kiinteistön jakamista maastokäytävällä useampaan osaan ja tervahauden kohdan käyttämistä.

Sähkölinjan vaikutus metsätilan hoitoon on käytännöllisesti katsoen pysyvä ja tässä kohtaa merkitykseltään yhtä tilaa ajatellen kohtuuton.

Metsätilalla xx linja tulisi vetää hyödyntäen Fingridin maastokäytävää, tai kiertäen kiinteistö sen pohjois- tai eteläpuolitse noudattaen kiinteistörajaa. Luontevin Ristisenojan ylityspaikka olisi Rajakankaan-Hautakankaan kohdilla kunnanrajaa myöten.

Korvauksista

Ympäristövaikutusten arviointi ei ota kantaa korvauksiin. Tässä kohtaa on kuitenkin tarpeellista pohtia korvauksia sen vuoksi, jotta maastokäytävä jäisi mahdollisimman pieneksi. Korvaukset ovat olennainen osa metsätaloudelle aiheutuvan ympäristöhaitan kompensoimista.

Metsätilalla on tällä hetkellä hyvässä II-vaiheessa olevaa metsää, jonka odotusarvo seuraavalle 20 vuodelle on erinomainen. Puuston nykyarvon korvaaminen tuottaa merkittävän odotusarvotappion jo varsin lyhyellä aikavälillä.

Selostuksen mukaan kohdassa 6.5 (s. 15) voimajohtoalueen käytöstä pyritään sopimaan maanomistajien kanssa. Tällaista lähestymistä ei ole vielä ollut. Eriytyisen tärkeää olisi ollut voida vaikuttaa jo suunnitteluvaiheessa.

Selostuksessa myös viitataan lunastusmenettelyssä maksettavaan käypään hintaan korvauksena maankäyttöoikeudesta (s. 15). Nämä lunastustoimikunnan määrittämät hinnat ovat tunnetusti alhaisia, minkä vuoksi niistä on käyty syksyn 2022 aikana vilkasta yhteiskunnallista keskustelua. Johtolinjat ovat erittäin pitkäaikaisia, käytännöllisesti katsoen pysyvä haitta.

Tuulipuistoalueeseen asianosaisena olen tehnyt vuokrasopimuksen alueen käyttämisestä. Tuulipuiston vuokrasopimuksessa maksetaan korvausta voimalan rakennuspaikan pysyvistä haitasta (kertakorvaus), tuulivoimapaikasta, vaikutusaluekorvausta ja tuulipuiston kaava-aluekorvausta. Sen sijaan siinä ei oteta huomioon tuulivoimaloitten tarvitsemia sähkölinjoja, vaikka sähkölinjat ovat selostuksessa kohdissa 1.3 ja 21 mainitulla tavalla olennainen osa tuulipuistoa (s. 2, 101). Sähkölinjat ovat yhtä olennainen osa tuulivoimapuistoa kuin itse voimalatkin. Kuitenkaan vuokrasopimuksessa ei ole mainintaa siitä, että sähkölinja-alueelle jäävästä talousmetsän osasta maksettaisiin esimerkiksi pysyvän haitan korvaus.

Selostuksessa tai muussakaan tilanteessa ei ole tullut esille, että Piipsan tuulivoima pyrki vapaaehtoisesti korvaamaan sopimusteitse tapahtuvan lunastusoikeuden saamisen tavalla, joka ylittäisi selkeästi pienimuotoiset nykykorvaukset. (Vrt. Fingridin ympäristövaikutusten arviointimenettely).

Koska menetetyistä metsätaloudesta saatavat korvaukset jäävät näillä näkymin pieniksi, on johtokäytävien minimoiminen ja järjestyvä sijoittelu erittäin tärkeää, jotta haitta metsätaloudelle jäisi kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman pieneksi. Nykyisessä suunnitelmassa ei ole kumpaakaan, ei erityisiä korvauksia eikä linjakäytävien minimointia.

Tähän suunnitelmaan erityisesti liittymättä pidän ylipäätään lunastuslain mukaisia käyttöoikeuden kertakorvauksia metsätaloudelle riittämättöminä ja epäoikeudenmukaisina. Haitta metsätaloudelle tulisi korvata käyttöoikeusvuokralla, joka vähintään vastaa puuston tuottoa.

Lopuksi

ELY-keskuksen tulee ottaa käsittelyssä huomioon, että voimajohtolinjausten suunnittelussa maanomistajia (ainakaan minua) ei ole kuultu. Sähkölinja tilan xx osalta tulisi suunnitella kokonaan uudestaan. Sähkölinjoille Piipsannevalta koillisen-idän -suuntaan tulisi suunnitella vaihtoehtoinen linjaus, joka vähentää määrällistä (ha) haittaa metsätaloudelle.

Mielipide

Piipsannevan tuulivoimahankkeen 400 kV:n voimajohdon ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltavana on ollut nollavaihtoehto (VE0) ja yksi toteutusvaihtoehto (VE1: voimajohtoreitti tuulivoimapuistosta tuulipuiston länsipuolella olevaan Haapavesi-Pyhäkoski-linjaan).

YVA-lain (252/2017) 16 §:n mukaan "arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehdoista". YVA-lain liitteen 2 mukaan "hankkeen ominaisuuksia on tarkasteltava ottaen huomioon erityisesti [...] yhteisvaikutus muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden vaikutusten kanssa" ja "ottaen huomioon [...] mahdollisuus vähentää vaikutuksia tehokkaasti". Lisäksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Hankealueen läpi kulkee YVA-ohjelman kartassa 1 nimellä Hankila-Nuojua kuvattu linja. Fingrid suunnittelee kyseisen johdon vahvistamista, minkä myötä sen kapasiteetti on huomattavasti kasvamassa. Tähän liittyen on meneillään oma YVA-prosessinsa nimellä "Metsälinjan vahvistaminen välillä Vaala Nujuankangas – Laukaa Vihtavuori, 400+110 kV voimajohtohanke". Linjan ("Metsälinja 2") parantaminen on mainittu Fingridin 14.4.2021 julkaisemassa verkkovisiossa ja 22.11.2021 julkaistussa kantaverkon kehittämissuunnitelmassa. Nujuankangas-Vihtavuori -voimajohtohankkeen YVA:ssa on mainittu Tuulikaarron ja Piipsannevan tuulivoimahankkeet voimajohtoreittiin rajautuvina tai johtoalueelle sijoittuvina tuulivoimahankkeina. Nujuankangas-Vihtavuori-voimajohtohankkeen YVA-ohjelman mukaan "yhteisvaikutuksissa huomioidaan voimajohtohankkeen välittömään tuntumaan sijoittuvat tuulipuistot sekä tuulipuistojen sähkönsiirtoreitit niiden sijoituessa samaan maastokäytävään."

Kuitenkaan Piipsannevan tuulivoimahankkeen YVA:ssa ei ole vaihtoehtona otettu huomioon liittymistä hankealueen läpi kulkevaan Fingridin voimajohtoon. Hankealueen läpi kulkevaan voimajohtoon liittymisen etuna on, että tällöin 400 kV:n johtoa voisi jättää kokonaan rakentamatta uuteen johtokäytävään noin 9 km (väli Pyyräsaari-Pihtineva). Piipsannevan tuulivoimahankkeen 400 kV:n voimajohdon YVA-selostus on siis YVA-lain näkökulmasta puutteellinen, koska se ei ota eri vaihtoehtoja ja hankkeiden välistä yhteisvaikutusta huomioon. Lisäksi

se on ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä Nuojuankangas-Vihtavuori -voimajohtohankkeen YVA-ohjelman tavoitteiden kanssa.